

PASTÝŘSKÝ LIST
DIECÉZNÍHO BISKUPA ČESKOBUDĚJOVICKÉHO
K 24. NEDĚLI V MEZIDOBÍ

Milí diecézané, bratři a sestry v Kristu Ježíši, našem Pánu!

Skončilo letní období dovolených a prázdnin, pro děti a mládež začala škola. Téma školy se však v jistém slova smyslu dotýká nás všech, mladších i starších. Všichni jsme totiž ve „škole Božího slova“, když mu nasloucháme a učíme se podle něj žít. O 24. neděli v mezidobí zaznívá jeden z nejkrásnějších úryvků evangelia, kde se v několika různých obrazech vyjevuje Boží dobrota, láska a milosrdenství. Zcela jednoznačně působí nejsilněji to poslední podobenství, kdy máme před očima milosrdného otce, jehož láska nezná hranic, ale současně tam vidíme i marnotratného syna, který se sám musel rozhodnout, dříve než vyslovil: „*Vstanu a půjdu k svému otci*“ (Lk 15,8). Jak aktuální je příběh marnotratného syna a jak blízký je i nám ve chvíli, kdy na nás doléhá pokušení a chceme mít svůj „*podíl z majetku*“ i my, abychom si pak šli svou vlastní cestou do jakési vzdálené a neznámé země. Rád bych se spolu s Vámi, bratři a sestry, zamyslel nad tímto momentem z dnešního evangelia, ale z trochu jiného úhlu pohledu, než je obvyklé.

To, že jsme na tomto světě, že žijeme a dýcháme, není náhoda. Člověk nestvořil sám sebe,¹ naše existence je nezaslouženým Božím darem.² Je to Bůh, kdo stvořil člověka v jeho přirozenosti³ jako vrchol a nejdokonalejší dílo veškerého stvoření. Člověk tak svojí důstojností převyšuje všechno ostatní a to zvláště tím, že má rozum, ale že má i nesmrtelnou duši,⁴ o jejímž trvalém osudu si sám a svobodně rozhoduje na základě svých vlastních skutků.⁵ V dějinách spásy ovšem nikdy nelze opomenout jeden zcela zásadní moment. „*Když se naplnil čas*“ (Gal 4,4), přirozená důstojnost člověka byla nadpřirozeně potvrzena a pozdvižena skutečností vtělení: věčné Slovo, které „*bylo na počátku u Boha a které bylo Bůh*“, přijalo lidskou přirozenost, „*stalo se tělem a přebývalo mezi námi*“ (Jan 1,14).

Jednou farizeové přednesli Ježíšovi ožehavé téma manželské rozluky a on je - jakožto nejvyšší Učitel - neváhal odkázat na počátek Boží vůle při stvoření. Tak bychom ani my neměli váhat a své, mnohdy palčivé otázky, bychom měli konfrontovat s Boží vůlí. V první knize Mojžíšově tak můžeme číst mimořádně důležitá slova: „*Bůh stvořil člověka jako muže a ženu*“ (Gn 1,27); od počátku se tedy uskutečňuje lidská přirozenost jako přirozenost muže a jako přirozenost ženy. Jejich odlišnost a vzájemné doplňování jsou zakotveny v samotné lidské přirozenosti a týkají se všech jejích rozměrů,⁶ které nelze vytrhovat z kontextu, jakoby šlo o zcela nezávislé

¹ Žl 100,3;

² KKC § 355-356, § 1700-1701; srov. KKC § 50, § 1066.

³ KKC § 362-365.

⁴ Gn 2,7; Mk 12,28-34; 1Jan 4,16; Jan 17,3; KKC § 366: „Církev učí, že duchová duše je bezprostředně stvořena Bohem - není tedy ‚zplozena‘ rodiči...“

⁵ KKC § 1700-1706, § 1731-1738;

⁶ Gn 2, 18-24; KKC § 2332: „*Pohlavnost* ovlivňuje všechny stránky lidské osoby v jednotě jejího těla a její duše.“; *Familiaris consortio* 11: „Sexualita, při níž se muž a žena navzájem darují úkonem, který je vlastní a vyhrazený manželům, naprosto není něco čistě biologického, ale týká se nejnvtírnějšího jádra lidské osoby jako takové.“; srov.

skutečnosti. Vedle přirozených aspektů a projevů mužství a ženství, existují nepochybně i jiné aspekty kulturně, dobově či jinak sociálně podmíněné, avšak z křesťanského hlediska by bylo zavádějící prohlašovat toto nejzákladnější rozlišení obou pohlaví za pouhý „stereotyp“, za jakýsi sociální konstrukt či něco, co lze jednoduše změnit.⁷

Pro plné pochopení pravdy o lidské přirozenosti je třeba vzít v úvahu i hluboké zranění prvotním hříchem,⁸ kterým je narušen Bohem daný řád i harmonie celého stvoření. Toto narušení, které se projevuje sklonem člověka ke hříchu či v jiných formách zla a utrpení,⁹ zasahuje i lidskou sexualitu, která může být zdrojem pokušení, zvláště pak, dojde-li k jejímu nezřízenému užívání.¹⁰ V současné době jsou rozšířené snahy prohlašovat za přirozené či za „variantu normy“ všechny možné sexuální tužby a subjektivní prožívání vlastního pohlaví a to s odůvodněním, že je to vrozené a tudíž i přirozené. Je však zapotřebí se také ptát, zdali je to v souladu s tvůrčím plánem Božím.¹¹ Pochopitelně, člověk si může demokraticky nastavit taková měřítká a takové zákony, v jejichž jménu - tedy podle práva a zaručené svobody - může jít dokonce i proti životu!¹² I když si člověk myslí, že může všechny zákony měnit - zůstává jeden jedinečný zákon stále platný - a tím je zákon Boží.¹³ Je to neměnný a přirozený řád daný Hospodinem, Bohem a Stvořitelem, který jako jediný dokáže učinit člověka skutečně šťastným a svobodným. On, Bůh, jako milosrdný otec vyhlíží a čeká, kdy už konečně spatří svého marnotratného syna, jak se vrací se slovy: „*Vstanu a půjdu k svému otci*“ (Lk 15,8).

Snaží-li se člověk naplňovat Boží zákon a respektovat Boží řád, dotýká se posvátna,¹⁴ neboť i sexualita sama je v podstatném ohledu posvátná.¹⁵ Vzájemně se

---

Familiaris consortio 13: „Manželská láska ... zahrnuje všechny stránky osoby. Týká se těla a pudů, síly citů, smyslu, touhy ducha a vůle.“; *Gaudium et spes* 49; KKC § 1643.

⁷ Srov. *Katecheze papeže Františka na gen. audienci, nám. sv. Petra*, 15. 4. 2015: „Moderní a soudobá kultura otevřela nové prostory, nové svobody a nové hloubky obohacující chápání této různosti. Zavedla však také mnoho pochybností a spoustu skepse. Například se ptám, zda *takzvaná* genderová teorie není také výrazem frustrace a rezignace, která hodlá smazat pohlavní různost, protože se s ní již nedovede konfrontovat. A hrozí nám, že uděláme krok zpět. Odstranění této různosti je totiž problém, nikoli řešení.“

⁸ Gn 3, 1-24; Řím 7, 19-24; KKC § 379.

⁹ Gn 3, 16-22; KKC § 400, § 1707.

¹⁰ KKC § 1607: „Tento nepořádek ... nevyplývá z přirozenosti muže nebo ženy, ani z povahy jejich vztahů, nýbrž z hříchu. První hřích - přerušení styků s Bohem, má jako první důsledek zlom v původním společenství muže a ženy...“

¹¹ Srov. KKC § 2331-2359; Řím 1, 21-27.

¹² *Poselství Svatého otce k postní době 2019* kap. 2: „Když opustíme zákon Boží, zákon lásky, prosadí se zákon silnějšího proti slabšímu.“

¹³ KKC § 2351-2359; § 2380-2391; srov. 1 Kor 6, 15-20; 1 Řím 1, 8-27.

¹⁴ 1 Kor 6, 12-20; *Casti connubii* 80 [83]: „Již pouhým světlem rozumu ... dostatečně poznáváme, že již i v přirozeném manželství jest cosi posvátného a náboženského, cosi co nepřístupuje pouze zvenčí, nýbrž co je vrozeno, co není pouze přijato od lidí, nýbrž co tkví v přirozenosti, protože, má Boha za původce a protože bylo hned od počátku předobrazem Vtělení Božího Slova. Tato posvátná stránka manželství, úzce související s náboženstvím a svatým řádem věcí, má svůj základ v onom božském původu manželství ...; dále v jeho účelu: aby bylo zplozeno a vychováno pro Boha potomstvo a aby i manželé k Bohu přilnuli, navzájem se v tom podporující v křesťanské lásce; a konečně v přirozeném úkolu manželství, jak je ustanovil Bůh Stvořitel ve své neskonale prozíravosti, že totiž má býti jakoby cestou, kterou se převádí život, čímž rodiče takřka jako služebníci slouží Boží všemohoucnosti. K tomu přistupuje nová důstojnost ze svátosti, kterou se manželství křesťanů stalo čímsi nevýslovně důstojným a bylo povýšeno k takové vznešenosti, že se jeví Apoštolu, velikým tajemstvím, ve všem ctihodným.“

¹⁵ Srov. Jan Pavel II., *Teologie těla* 9 (14. 11. 1979), 3; Benedikt XVI., *Anděl Páně*, 27. 12. 2009: „V manželství se muž a žena, stvoření k Božímu obrazu, stávají ‚jedním tělem‘: tj. společenstvím lásky, která plodí nový život. Lidská rodina je

doplňující vztah mezi mužem a ženou, směřující k bezvýhradnému, dokonalému a neodvolatelnému vzájemnému sebedarování,¹⁶ přece sám Kristus povýšil na svátost¹⁷ a učinil jej znamením a účastí na společenství s Bohem,¹⁸ který je pramenem života a lásky. Manželská láska muže a ženy svojí povahou směřuje k bezprostřední a intimní účasti na Božím stvořitelském díle,¹⁹ když se podílí na jeho lásce a tvůrčí moci.²⁰

Komplementarita muže a ženy je navíc klíčová v jejich roli otce a matky: dítě pro svůj zdravý rozvoj potřebuje nejen mužský a ženský vzor, ale také harmonickou souhru těchto odlišných, avšak navzájem se doplňujících rolí ve stabilním rodinném prostředí, založeném na bezvýhradné manželské lásce.²¹ Vztah muže a ženy, manžela a manželky, proto rozhodně nelze chápat jako vztah mocenský, kdy jeden ovládá druhého; jinak ztrácí smysl manželský slib vzájemné lásky, úcty a věrnosti.²² Rodina vyrůstající ze správně pochopených rolí muže a ženy rovněž není pouhou společenskou konvencí, kterou lze svévolně změnit či předefinovat: je to instituce zakotvená v samotné Bohem darované lidské přirozenosti,²³ která je tím jedinečným přirozeným prostředím pro předávání života a výchovu dětí.²⁴

Každý máme určitou odpovědnost, ale jak je zřejmé, zvláště velkou odpovědnost mají rodiče vůči svým dětem. Chtěl bych proto právě Vás, milí rodiče, ujistit svou modlitbou a zároveň Vás i povzbudit, abyste také pamatovali i v tomto školním roce - vedle zájmových kroužků pro své ratolesti - i na výuku náboženství. I když se to nemusí tak jevit, tato výuka je velmi důležitá pro lidský a duchovní růst Vašich dětí; jsou to pevné základy, na kterých lze stavět šťastný a spokojený život.

---

v jistém smyslu ikonou Trojice: pro interpersonální lásku, již obnáší a pro plodnost této lásky.“; KKC § 1639: „Opravdová manželská láska je pozdvížena k účasti na božské lásce.“

¹⁶ KKC § 369-373; srov. KKC § 1601-1654; § 2360-2369; *Familiaris Consortio* 11: „Sexualita ... se uskutečňuje opravdu lidským způsobem jenom tenkrát, když je začleněna do lásky, s jakou se muž a žena sobě navzájem až do smrti bezvýhradně zavazují.“ *Amoris laetitia* 73: „Vzájemné darování sebe, kterým se zakládá svátostné manželství, má kořeny v milosti křtu, jímž se uzavírá základní smlouva každého jednotlivce s Kristem v církvi. Vzájemným přijetím a s Kristovou milostí si snoubenci vzájemně slibují úplné darování se, věrnost a otevřenost pro přijetí života.“

¹⁷ KKC § 1601.

¹⁸ KKC § 2205: „Křesťanská rodina je společenstvím osob, stopou a obrazem společenství Otce a Syna v Duchu svatém. Její plodivá a výchovná činnost je odleskem stvořitelského díla Otce.“

¹⁹ KKC § 1404; KKC § 2366; *Familiaris consortio* 30: „Plodnost je *dar a cíl manželství*, neboť manželská láska svou přirozeností směřuje k tomu, aby byla plodná.“; KKC § 1652: „Svou přirozenou povahou jsou manželství a manželská láska zaměřeny k plolení a výchově dětí, což je vrchol a koruna manželské lásky.“; srov. *Gaudium et spes* 48.

²⁰ KKC § 2367: „Manželé, povolání předávat život, se podílí na stvořitelské moci a na otcovství Boha.“; *Gaudium et spes* 50: „Manželé vědí, že plněním úkolu dávat život a vychovávat - což je třeba považovat za jejich vlastní poslání - se stávají *spolupracovníky lásky Boha Stvořitele* a jakoby jejich tlumočníky.“; KKC § 372: „Tím, že muž a žena, jako manželé a rodiče, předávají svým dětem lidský život, spolupracují jedinečným způsobem na díle Stvořitele.“

²¹ Srov. KKC § 2201-2207, zvl. § 2205: „Rodina je *výsadní společenství* povoláné k tomu, aby uskutečňovalo vzájemné dorozumění manželů a svědomitou spolupráci rodičů při výchově dětí.“; KKC § 2221n.; *Gaudium et spes* 52.

²² Srov. Ef 5, 21-33; 1 Kor 11, 11-12; Kol 3, 18-19; *Amoris laetitia* 154: Papež František pak k nauce apoštola Pavla o manželství říká: „I když psal v době, ve které vládla patriarchální kultura, v níž žena byla považována za zcela podřízenou muži, přesto učil, že sexualita musí být otázka, o které spolu manželé hovoří.“

²³ KKC §2202: „Muž a žena spojení v manželství tvoří spolu se svými dětmi rodinu. Tato instituce *předchází* jakémukoliv uznání ze strany veřejné moci...“; KKC § 2207: „Rodina je *základní buňkou života společnosti*. Je to přirozená společnost, v níž jsou muž i žena povoláni k tomu, aby se sobě navzájem dávali v lásce a v daru života.“; KKC § 1603: „Důvěrné společenství života a manželské lásky, které Stvořitel založil a vybavil vlastními zákonitostmi, se uskutečňují manželskou smlouvou ... Sám Bůh je původcem manželství. Povolání k manželství je vepsáno do samé přirozenosti muže a ženy, jak vyšli z rukou Stvořitele. Manželství není čistě lidské zřízení...“; srov. KKC § 369; KKC § 372; *Gaudium et spes* 48.

²⁴ Gn 3, 16-22; KKC § 400, § 1707.

Drazí diecézané, mějme všichni před očima dobrotu milosrdného Boha, jak nám ho představuje Ježíš v podobenství o marnotratném synu a dobrotivém otci, a nechme se obnovit jeho milosrdnou láskou. K této zkušenosti Vám všem ze srdce žehnám!

✠ *Vlastimil, biskup českobudějovický*